

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS
TALLINN, Toomkooli 13, tel. 408-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
Ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson
Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus
Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 21

Tallinn, 26. mail 1936

II aastakäik

SISU:

	Lhk.
PÖLLUMAJANDUS	
Taliviljaoraste seisund ja loodetav saak . . .	404
Lambavillatoodang	405
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Lühiaudiseid	407
LAEVANDUS	
Prahituru seisund	408
Tallinna sadam 16—23. V k. a.	409
Teised sadamad aprillis	400
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	410
PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Põllumajandussaaduste väljavedu	411
Võiturg	409
Peekoniturg	412
Tapaloomade- ja lihaturg	412
Kanamunaturg	412
Piimaturg	413
Teraviljaturg	413
Linaturg	414
Aedviljaturg	414
Kalaturg	414
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Uudiseid Läti majanduspoliitika ja seadusand- luse alalt	415
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	416
VALISMINISTERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Soome majandus	417
Šveitsi majandus	418
Belgia litsentsimaks piimasaadusile	419
Taanis hakatakse seaverest tšötlema liimi	420
Inglise väliskaubandus aprillis	420
Karjakasvatuse arenemine Lätis	420

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE	
State of Young Winter Crops and Prospects of Yield	404
Wool Production	405
INDUSTRY AND TRADE	
Sundry Information	407
SHIPPING	
Conditions on Freight Market	408
Tallinn Harbour in 16—23 V	409
Other Harbours in April	409
PRICES	
Prices and Quotations	410
AGRICULTURAL MARKETS	
Export of Agricultural Products	411
Butter Market	409
Bacon Market	412
Cattle and Meat Market	412
Egg Market	412
Milk Market	413
Grain Market	413
Flax Market	414
Vegetable Market	414
Fish Market	414
FOREIGN COUNTRIES	
Economic Policy and Laws in Latvia	415
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	416
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Economic Conditions in Finland	417
Economic Conditions in Switzerland	418
Licence Fee on Milk Products in Belgium	419
Producing Glue out of Pig-blood	420
Foreign Trade of Gr. Britain in April	420
Development of Cattle Breeding	420

Pr. R. Krestzschmar
nim ENK Kikid
Reamotukoo

PÖLLUMAJANDUS

TALIVILJAORASTE SEISUND JA LOODETAV SAAK. STATE OF YOUNG WINTER CROPS AND PROSPECTS OF YIELD.

Möödunud sügis kujunes ebasoodsaks taliviljakülviks ja oraste kasvuks. Alul kardeti rootsikärberüüstet, mis hävitas mitmel pool suure osa eelmise aasta külvist ja seepärast oodati soodsamat külviaega. Varsti muutusid ilmad aga liigselt sajuseiks ja takistasid külvide õigeaegset mahategemist. Madalamad kohad täitisid veega ja neis jäi külv üldse tegemata. Vallavalitsuste kaudu kogutud andmeil võib arvata ligikaudselt, et taliviljakülvipinnad vähenesid möödunud aasta sügisel üleriigi 13 protsendi võrra. Seejuures on üksikute maade ja kohtade järgi külvipinna vähenemine suuresti erinev. Kõige enam vähenes külvipind Pärnumaal (24%), kus on palju madalaid maid, mis kannatasid kergesti liigvee all. Sellele järgnes Võrumaa (21%), siis Viljandimaa (18%), Tartumaa (17%), Petserimaa (14%) ja Lõuna-Eestist veel Valgamaa (11%). Üldse avaldus külvipinna vähenemine suuremalt Lõuna-Eestis, kuna Põhja-Eestis see oli suurem ainult ida osas, kuna lääne osa kannatas võrdlemisi vähe. Nii vähenes rukkikülvipind võrreldes eelmise aastaga Virumaal 14%, Järva- 10%, Harju- 4%, Lääne- 3% ja Saaremaal jäi endiseks. Ligikaudu samas vahekorras vähenes ka taliniskülvipind. Kogusummas vähenes rukkikülvipind 125 000 ha-le eelmise aasta 145 000 ha-lt ja taliniskülvipind 18 000 ha-le 21 000 ha-lt. Need on esialgsed kokkuvõtted, mis tehtud vallavalitsuste avalduste põhjal.

Liigsademed möödunud aasta sügisel avaldasid halvavat mõju ka orastekasvule. Põllumajanduskorrespondentide hindeil oli oraste seisund 15. septembriks 3,2 palli (viiepallise hindamissüsteemi järgi), millist võis pidada kõigiti rahuldavaks. Ebasoodsate kasvuolude tagajärjel langes oraste hinnang 15. oktoobriks 2,7 pallile. Viimase kümne aasta kestel ei ole tulnud ette ühtki juhtu, kus oraste seisundi hinnang langenuks nii suuresti kui möödunud aasta sügisel. Säärane olukord põhjustas tõsist kartust taliviljasaagi äpardumiseks käesoleval aastal.

Viljade seisund 15. mail (% viimase kümne a. keskmisest)

State of Crops on May 15 (% of last 10 years average.)

	Rukis Rye			Talinisu Winter Wheat			Põldhein Field Hay		
	1936	1935	1934	1936	1935	1934	1936	1935	1934
Viru . . .	86	76	118	87	77	111	108	105	109
Järva . . .	94	75	111	88	66	107	103	95	108
Harju . . .	105	80	120	98	88	111	111	100	95
Lääne . . .	96	64	119	87	64	108	101	79	108
Saare . . .	101	73	111	86	68	96	100	91	102
Pärnu . . .	91	68	129	91	72	125	109	84	107
Viljandi . . .	92	103	110	91	95	119	103	95	93
Tartu . . .	84	91	115	86	92	118	101	94	92
Valga . . .	98	109	128	89	101	111	102	106	90
Võru . . .	103	108	130	96	94	123	124	110	114
Petseri . . .	79	110	125	78	100	118	119	110	113
Keskmiselt	92	85	120	89	80	113	108	98	102
1933	114	—	—	110	—	—	—	—	—
1932	104	—	—	102	—	—	—	—	—
1931	95	—	—	93	—	—	—	—	—
1930	121	—	—	111	—	—	—	—	—

Nüüd on orased ületalvistunud ja 15. maiks tehti esimene hinnang käesoleval aastal. Hindamise kokkuvõtete põhjal võib nimetada, et oraste seisund ei ole kujunenud siiski nii halvaks, nagu arvati möödunud aasta sügisel, mil orased seisid vee all. Üleriigi kokkuvõttes hinnati rukkioraste seisundit 92%-le viimase kümne aasta keskmisest saagist. See hinnang on vähe alla keskmist, kuid ületab siiski 1935. a. samaaegse hinnangu 7 punkti võrra. Järelikult on tänavune rukkioraste seisund parem möödunud aasta samaaegsest seisundist. Oraste seisundit hinnatakse nõrgemana Petseri, Tartu ja Viru maades, kuna kesk- ja läänepoolseis maades on seisund parem — ligidaselt võrdne kümne aasta keskmisega Valga-, Viljandi-, Järva-, Lääne- ja Pärnumaal, ületades keskmise Harju-, Võru- ja Saaremaal. Käesoleva aasta rukkioraste seisund vastab ligikaudu 1931. a. omale. Talinisu hinnang on kolme punkti võrra madalam rukkiahinnangust. Seejuures ületab tänavune hinnang 9 punkti võrra 1935. a. samaaegse nisuoraste hinnangu. Seega on käesoleval aastal ka nisuorased paremad möödunud aasta omist. Möödunud aastal olid orased eriti halvad Põhja-Eestis. Käesoleval aastal ei ole suurt

vahet Põhja- ega Lõuna-Eesti oraste seisundis maakonna keskmiste järgi. Kuid üksikute kitsamate piirkondade järgi on oraste seisundis siiski võrdlemisi suuri erinevusi, mida näitavad üksikud hinnangud saagilootuste ja oraste vigastuste kohta. Korrespondentidest märgivad $\frac{2}{3}$, et orased on kannatanud nimetamisväärt. Neist märgivad ligemale pooled põhjuseks liigsademeist tingitud hilist külvi, teiseks talvel lume alla tekkinud vett ja talvist jääd, pealeselle kevadist sula ja öökülma, kuna rootsikärbest ja teisi põhjusi märgitakse võrdlemisi vähe. Siit nähtub, et halbade oraste peamiseks põhjuseks nimetatakse hilinenud külvi möödunud sügisel. Sellest ongi tingitud suur vahe oraste seisundis. Kes said külvata õigeaegselt — neil on orased ilusad, kuna hilisemate oraste seas on palju nõrku ja osa hävis sügisel hoopis.

Võrdlemisi head hinnangut annavad korrespondendid põldheinaoraste kohta. Kõigis mais on põldheinaoraste seisund üle keskmise, mitmeis isegi õige tunduvalt. Kui põldheina edasised kasvuolud kujunevad vähegi soodsalt, võib loota head heinasaaki, mis on meie karjapidamise seisukohalt väga hinnatav.

Kui suureks kujuneb meie talivilja kogusaak käesoleval aastal, on praegu täpsamalt raske öelda. See oleneb oraste kasvu edasist arengukäigust, koristamistingimustest ja kasvupinna lõppulatusest. Viimaste aas-

tate kogemused näitavad, et oraste seisund on meil paranenud mitme aastal võrreldes mai hinnanguga. Nii tõusis hinnang möödunud aastal 15 mai 85%-lt 15. juulil 94% ja 15. septembril 96%-le, 1934. a. olid need arvud vastavalt — 120, 128, 133, 1933. a. — 114, 107 (põud), 127, 1932. a. — 104, 110, 110. Säärane tõus sõltus soodsast kasvuoludest, mille tulemusena seisund paranes. Kuidas kujunevad käesoleval aastal kasvu- ja koristamisolud, seda ei ole praegusel korral võimalik näha ette. Kui hinnang jääb 15. mai tasemele, kujuneb eelkõikuvõtte pindade järgi rukkisaak umbes 140 000 tn. ja talinisu saak 21 000 tn.

Senini on valitsenud võrdlemisi soodus ilmastik, mille tagajärjel orased näitasid paranemist. Senise kevadise ilmastiku arenemise järgi võiks loota, et see jätkub ja viljade seisund näitab tõusu, nagu see on leidnud aset mitmel varem aastal. Elumiste aastate kogemusil võib hinnang tõusta 10 ja enamgi punkti võrra. Kui võtta paranemiseks 10 punkti, mis võiks olla tõenäoline, tõuseb rukki kogusaak ca 155 000 tn-le ja talinisu saak 23 000 tn-le. Kuigi keskmine saak ha kohta tõuseb kõrgemale 1935. a. saagist, jääb kogusaak külvipiirina suure vähenemise tõttu siiski väiksemaks. Möödunud aastal saadi rukist 173 000 tn ja talinisu 25 000 tn. Võrdluseks olgu nimetada, et rukist saadi 1931. a. 148 000 tn. 1929. a. 145 000 tn. ja 1928. a. 140 000 tn.

LAMBAVILLATOODANG. — WOOL PRODUCTION.

Lambapidamine omas enne maailmasõda suuremat osatähtsust loomapidamises kui praegu. Suuri lambakarju küll ei olnud, kuid neid võis siiski näha kõikjal, nii suur- kui ka väikemajapidamises. Maailmasõja keerises ja Vabadussõja ajal elas karjajandus üle raskema kriisi, mis ei jättnud avaldamata mõju ka lambapidamisele. Nii näemegi iseseisvuse algaastail väiksemat lammaste arvu kui enne maailmasõda. Seisukorda parandab küll osaliselt maareform. Käsikäes uute talundite loomisega suureneb ka lammaste arv. Lammaste arvu suurenemine ei teostu pidevalt aasta-aastalt, vaid kord suurenedes,

kord vähenedes, olenedes mitmesuguseist asjaoludest. Suurim oli lammaste arv 1922. a., tõustes 745 000-le. Paaril järgneval aastal näitab lammaste arv langust ja 1924. a. oli neid 608 000, 1925. a. tõuseb taas 720 000-le ning näitab sealt peale järjekindlat langust kuni 1930. a., mil neid oli 467 000. Alates 1931. a. arenes lammaste arv tõususuunas. 1931. a. loeti üleriiklikkus ulatuses 478 000 lammast ja 1935. a. 593 000, seega suurenes lammaste arv viimase 5 a. jooksul 24%. Lambapidamisele on hakatud pöörama taas enam tähelepanu. Huvi tõus lambapidamise vastu on tingitud olustikust, milles elab

meie põllumees. Aastad, mil lambapidamine tegi vähjakäiku, olid piimakarjapidamise kõrgekonjunktuuriaastad. Tollal olid piimasaaduste hinnad kõrged, ja rahalised sissetulekud piimasaadusist ületasid praegusi sissetulekuid piimasaadusist 50—65% võrra. Seega on ka tollal seletatav see suur tähelepanu pühendus piimakarjale, ja lambapidamise tagaplaanile jätmine. Suurte rahaliste sissetulekute juures ei olnud raskusi villakaupade ostmisel. Ühes piimakarjasaaduste hindade langusega langevad ka talundite rahalised sissetulekud ja ostukaupade ostmine hakkab tekitama raskusi. Seoses sellega hakatakse taas tootma oma majapidamises järjest enam seda, mida võimalik ja milliste ainete hulka kuulub ka vill.

Villatoodangud on tihedas seoses lammaste arvuga, kuna keskmine toodang lamba kohta kõigub aasta-aastalt vähe. Noorlambail on kõikunud aastatoodang sagedamini 0,9—1 kg vahel ja vanalambail 1,85—2,00 kg vahel. Arvestades keskmist villatoodangut lamba kohta villa kogutoodangu ja lammaste koguarvu järgi, saame keskmiseks toodanguks lamba kohta vähem kui 1,5 kg villa, mida ei saa pidada küllaldaseks. Peenvillalambaid meil ei kasvatata, seega puuduvad meil villaturul ka kõrgemad villasortimendid. Ka pikkuselt jätab meie lambavill soovida, nagu seda iseloomustavad ka asjaomased ringkonnad. Villa pikkuse suhtes on võimalik tuua parandust harvemate niitmiste abil. Tuleb ette juhte, kus lambaid niidetakse kuni neli korda aastas. Loomulik, et säärase mühikeste vaheaegade tõttu vill ei suuda kasvada küllalt pikkaks. Nende villatootmisel esinevate pahede vastu on astutud võitluse, ja on loota, et meie lammaste vill paraneb juba lähemal ajal. Kvaliteedi parandamise ja toodangute suurendamisega võime aga jõuda peagi nii kaugele, et suudame katta oma maa toodanguga oma maa tarvituse. Oma maa toodangud on kõikunud peamiselt 700 ja 900 tn vahel aastate keskmiselt. Lammaste arvu muutustist ja villatoodanguist viimase 10 aasta jooksul annab ülevaate tabel.

Villa kogutoodang oli 1926. a. 936,6 tn ja sealt peale langes kuni 1930. a., mil ta oli

669,3 tn. Toodangud sel ajavahemikul jälgivad peamiselt lammaste arvu muutusi. Ainult 1927. a. suurenes lammaste arv, kuna villa kogutoodang vähenes, mis oli tingitud sellest, et keskmine toodang lamba kohta oli 1927. a. väiksem kui aasta varem. Alates 1931. a. näitasid villa kogutoodangud tõusu kuni 1933. a.-ni. Toodangu tõus sel ajavahemikul oli tingitud lammaste arvu suurenemisest ning keskmisest villasaagi suurenemisest lamba kohta. Alates 1933. a. kuni 1935. a. lõpuni näitab villa kogutoodang langust, olgugi et lammaste arv näitas järjekindlat suurenemist. Sel ajavahemikul märkame aga keskmise toodangu langust lamba kohta, mis põhjustaski kogutoodangu langust. Keskmiste toodangute kõikumised on seotud peale toodangu muutuse veel lambakarja koostise muutusega, s. o. juhul, kui noorlammaste arv karjas suureneb, väheneb suhteliselt toodang ja vastupidiselt. Ka ilmasti kuuludel on lambavillatoodangule teatud mõju, kuna soodsa temperatuuriga ja kuivadel suvedel lambad karjamaal suudavad toota enam villa kui niiskeil ja ebasoodsa temperatuuriga suvedel.

Lammaste arv ja villatoodang.

Number of Sheep and Production of Wool.

	Lammaste arv tuh. <i>Number of Sheep in 1000</i>	T o o d a n g	
		Keskmiselt lambalt aastas kg <i>Average per Year</i>	Kokku tn <i>Total, tns.</i>
1935	593,2	1,55	921,1
1934	552,1	1,72	947,0
1933	511,4	1,87	1013,9
1932	514,4	1,53	785,6
1931	478,6	1,43	683,9
1930	467,2	1,43	669,3
1929	476,0	1,43	680,0
1928	658,6	1,40	919,7
1927	666,6	1,40	936,5
1926	664,8	1,41	936,6

Villa- ja villasaaduste sissevedu on kõikunud 780—850 tn piires. (Villasaadused arvatud ümber villaks, Konjunktuur nr. 10 — 1935. a. lmk. 643). Kõrvutanud villasaaduste sisseveo ja villatoodangu andmeid, näeme, et need on ligikaudu võrdsed. Seega võib arvata meie villa kogutarvitust 1400—1800 tn-le. Keskmiselt elaniku kohta kõigub aastane villatarve 1,0—1,5 kg vahel.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

■ Karja Keskühisus, Tallinnas, kes võttis endale kodumaise lambavilla kokkuostu korraldamise, on ostnud tänini kokku 1500 kg kodumaist lambavilla, sortinud 3 erisorti. Kodumaiste suurimate kalevivabrikute esindajate poolt vaadati üle sortitud vill ja tunnustati nõudeile vastavaks. Kokkuostetud villa ostavad kodumaised kalevivabrikud kokkulepitud kindla hinnaga osituse kohaselt, mis on koostatud Majandusministeeriumi Tööstusosakonna poolt, mille juures arvestatakse vastava vabriku poolt läinud aastal imporditud villakogust. Koostatud osituse kohaselt tuleb seekordne kodumaine lambavilla ostukogus keskmiselt 100 kg enamikule vabrikuist, kusjuures kogused ulatuvad 45 kg — 390 kg-ni.

■ Tallinna köievabrik a/s. „J. Carr'i pärijad“ laskis uudiskaubana turule kookospähklikiust kootud põrandavaipu ja -katteid, milliseid tänini meil ei valmistatud, vaid imporditi tollivabalt. Peale välismaise võistluse töötab kujuneda nimetatud vabrikule veel võistlejaks Tartus asuv vaibakudumistööstus M. Tiideberg, kel kookosvaipade kudumine on praegu organiseerimisel.

■ Majandusminister lubas korraldada Eesti Põllumeeste seitsi Tartus, 4. — 7. IX 1936 Tartus, näitusväljal tööstusnäitust, kus võivad esineda ainult need tööstusettevõtted, kelle asukoht on Tartu linnas või Tartumaal ning välismaisist ettevõttest need, kel ärid või esindused asuvad Tartus või Tartumaal.

■ Haapsalu linnavalitsust korraldada 28. ja 29. VI 1936. a. Haapsalu linna ja Läänemaa 3-dat tööstus- ja kodukäsitöönäitust Haapsalus.

Majandusminister andis loa:

■ Klaasivabrikule J. Lorup, Tallinnas, ühe tiirlevrestiga gaasigeneraatori, generaatorgaasi puhastamise seadise ja klaastoodete jahutusahju ostuks ning sisseveoks, koguväärtuses ümmarguselt 37 800 kr. Seadised on määratud klaasivabriku moderniseerimiseks. Gaasigeneraator võimaldab kivisöe, turba ja põletispuu gaasistamist, mis on vajalik meil teostuva küt-

teküsimuse ratsionaliseerimise tõttu, kuna klaastoodete jahutusahju ülesanne on küttekulu kokkuhoiu ja toodete purunemise protsendi vähendamine ning nende isoleerimine mustusest ja prügist.

■ Nööritehasele G. Hendrikson, Tallinnas, ühe nööri- ja köielõngaketramise seadise ostuks ja sisseveoks Saksast, koguväärtuses ümmarguselt 21 250 kr.

■ Kudumistööstusele „Estolat“ — L. Kroon, Tartus, kahe sukakudumismasina ostuks ja sisseveoks P.-Am. Ühendriigest, koguväärtuses 1830 kr.

■ Suka-, pitsi- ja trikootööstusele o/ü „H. Rõivas ja A. Poleschuk“, Tallinnas, ühe „Cotton“ siisteemi pudelpoolimismasina ja ühe „Maratt“ siisteemi trikoomasina ostuks ja sisseveoks Saksast, koguväärtuses 14 630 kr.

■ Eesti mehaanilisele puutööstusele A/s. A. M. Luther, Tallinnas, ühe vineeri rullkuivatajaseadise Saksast ja ühe vineeriliitmisemasina Prantsusest ostuks ja sisseveoks koguväärtuses 77 600 kr.

■ Kaelasidemete- ja traksitööstusele A. Dörvaldt, Tallinnas, kolme kaelasidemeteriide kudumismasina ostuks ja sisseveoks Saksast, koguväärtuses 9 660 kr.

■ A. Orntlich & E. Sundelevičile Tallinnas, Aia 10 asuv kunstaine pitsi- ja presstöökkoda „Plastika“ viia üle ja seada sisse Tallinnas, Suur-Tartu m. 45. Ettevõttes leiab tööd 40 töölisi, jõuandjaks elektrimootorid. Valmistatakse bakelliidist ja teisist kunstainest elektritarbeid, karpe, toose, pildialused ja mitmesuguseid muid tooteid.

■ A. Krentšitsky'le, Tallinnas, Raudtee 8 peenmehaanika- ja pesunööpide töökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks 2 h. j. elektrimootor. Valmistatakse pandlaid, snalle, haake, sukahoidjaid ja muud pudukaupa ning pesunööpe.

■ A. Laksile, Tallinnas, Suur-Tartu m. 65 vorstitööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölisi. Jõuandjaks

5 h. j. elektrimootor. Valmistatakse mitmesuguseid vorste.

■ O/ü. Raadio- ja elektritehnika tehasele, Tallinnas, end. Bekkeri teh. majas nr. 1 raadio- ja elektrotehnikatöökoha laiendamiseks ja ümberkorraldamiseks puutööstusosakonna juurdeloomise näol.

■ O/ü. Flemming & Ko-le, Tallinnas, Tina 19 mehaanilise puutööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 24 töölit. Jõuandjaiks elektrimootorid kogujõuga 45 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid ehitustarbeid, nagu: aknaid, uksti, treppe, parketti jne.

LAEVANDUS

PRAHITURU SEISUND. — CONDITIONS ON FREIGHT MARKET.

Prahiturg oli mais võrdlemisi tagasihoidlik. Aprilli prahtid on jõudnud madalamale tasemele, kui olid aasta tagasi. „Lloyd's Listi“ aprilli indeks oli:

	aprill	
	1936	1935
Euroopa veod	88,5	68,7
P. Ameerika	70,1	58,6
L. Ameerika	70,1	65,8
I. India, Aafrika	79,6	72,9
Vaikne ookean, Austraalia	61,1	54,5

Üldindeks 69,9 64,0

Euroopa prahturu indeks oli madalam 1935. a. tasemest. Kuna samal ajal tõusid mitmed kulud laevadele, nagu söed, varustusmaterjalid, pidi olema vastavalt laevade tegevuse tulemus k. a. aprillis halvem ning võrdlemisi suur arv laevu tuli panna seisu ka Eestis. Mai alguks avanesid Balti meres Lõuna-Soome ja Vene sadamad, kust võidi võtta esimesi metsalaadungeid. Ka Valgumere sadamad avanesid mai keskpaiguks. Need asjaolud kergendasid prahturгу, mis arenes üldiselt ka mais Euroopa ja Üle-Ookeani prahtidele nõrga tähe all. Viljavedudel L. ja P. Ameerikast oli tegevus koguni tagasihoidlik, kuid minimaalprahtidest peeti kinni. Kanadast Antverpenisse, u. k. maksti 2/-per gr., L. Ameerikast — miinimumhindu. Sütepraht L. Ameerikasse lan-ges kuni 8/-8/3 per tn. Süteprahtid Vahe-merre olid endiselt madalad: Walesist Port Saidi või Alexandriasse 5/9—6 per tn. Rot-terdamist V. Itaaliasse maksti 5/9—6/ — Tyne Bonasse ja vastavasse Hispaania sa-damasse 6/9.

Balti mere prahturгу arenes peamiselt metsa- ja süteveo tähe all. Kuid väikse-

matele laevadele oli ka viljalaadungeid Dan-zig/Königsbergi rajoonist. Metsaprahtide alal võis märkida siiski võrdlemisi suurt tagasi-hoidlikkust ning eriti promtlaevadele oli ras-kusi saada laadungit sobiva hinnaga. Selle nähtuse üheks põhjuseks on, et vastavad importriigid reserveerisid vedusid esimeses järjekorras oma tonnaažile. Nii on Saksa-riigi korraldusel kõik ostud NSVL-st fob baasisel kohustusega anda veod Saksa tonnaažile. Vastavalt on osalt ka Inglise tonnaažiga. Samuti näivad eksportriigid eelistavat oma tonnaaži ning vene ja teised eksportriidid on juba ette kind-lustanud rohkesti tonnaaži. Selle tagajär-jel on vabal turul metsaprahte vähem kui eelmisel aastal, mida saavad tunda nende riikide laevad, mis põhinevad välismaisil prahtidel. — Siiski on metsaprahtid amet-likkude andmete järgi, peale mõne erandi, sõlmitud miinimaadnormide alusel. — Süte-prahid Inglisest Balti merre on endiselt ma-dalad: H. C. sadamaist Taani maksti 2200—3000 tn eest 3/10—4/—, Firth of Forth Kopen-haagen 1700 tn 4/3, Dunston Holbeck 1500 tn 4/7½, Newcastle—Holtenu 3700 tn 3/8, Brunsbüttel 1300 tn 4/3. Ka Balti mere sise-sadamasse kõikusid prahtid 4/—5/— vahel, s. o. tasemel, mis ei või anda laevadele üle-jääki. Viimasel 2 nädalal sõlmitud metsa-prahtidest nimetame mõned:

Leningrad — Amsterdam DBB	33/—	juuni/juuli
” — Zaandam, Dortrecht	32/6	”
880 sid, roundwood, Arhangelsk — Fleetwood	47/—	juuli
660 ” DBB Arhangelsk — Lilloth	46/	”
400 ” ” — Highbrigde	56/	juuni
540 ” ” — Cowes	49/3	”
700 ” ” Wasklott — Dundee	30/—	mai
600 ” ” Trangsund — Leith	27/6	”
600 ” ” Wasklott — Grangemouth	28/—	”

	Kohi ja sort	Hind	Märkus
620 std, DBB Trangsund — Ghent		30/—	juuni
850 " " Koivisto — Antwerpen		29/—	"
320 " " Riga — Graveliness		42/—	"
660 " " Memel — Hull		33/—	mai
600 " " Danzig — Tyne, fio		20/1½	"
159 " " Walkom — Calais		45/—	juuni
750 " propse Fredrikshamn — Immingham		31/—	"
	Hull — ½ jämed. ½ pest, peened	16/9	trimmimata
	Tyne sadamad Durham, sõelumata	14/—14/6	"
	Cardiff Hea, sõelumata (through)	15/6—16/—	"
	Glasgow/Leith Navigation "	14/6—15/—	"
	Methil/Burtonisland Navig. "	13/8—13/6	"
	London — Durham sõelumata	23/6	"
	Kopenhaagen Durham, Scotch	19/—	"
	Kieli kanal Durham üle 50 tn	22/—	"
	Danzig Poola, sõelumata	Zl. 23.50	"
	Rotterdam, Amsterdam/Westfaalia		
	sõelumata	17/—16/6	"
	Antwerpen Westfaalia sõelumata	17/8—16/9	"
	Gibraltar, Durham sõelumata	25/—	"

Laevade punkrisüte hinnad.

Toome järgnevalt punkrisüte hinnad 15. V
1936 tähtsamais punkerduskohtades.

TALLINNA SADAM 16.—23. V k. a. — TALLINN HARBOUR IN 16.—23. V.

Möödunud nädalal tuli Tallinna sadamasse välissõidust 43 laeva, milledest 19 laeva olid liinilaevad. Ligi pool sissetulnud laevadest tuli Soomest — 21 laeva, neist 11 liinilaeva, tuues meile 545 reisijat ja 747 tn. kaupa, mille hulgas oli 620 tn. bensiini; tramplaevadest tõi ainult üks kaupa (bensini), teised kõik tulid meilt võtma kaupa peale. Britist tuli 5 laeva, tuues 2 313 tn. petrooleumi ja ben-

siini, 677 tn šamottkive, 173 tn. kivisütt ja 235 tn. segakaupa. Rootsist tuli 6 laeva 44 reisija ja 337 tn. segakauba. Saksast tuli 4 laeva 1355 tn. segakauba ja 20 reisijaga.

Tallinnast väljus möödunud nädalal 37 laeva, milledest 17 olid liinilaevad. Kõige enam — 17 laeva — läks Soome, mis viisid 279 reisijat; veetud kaupadest on nimetamisväärne 300 tn. nisu ja 95 tn. bensiini.

TEISED SADAMAD APRILLIS. — OTHER HARBOURS IN APRIL.

Aprillis algas tegevus ka teisis sadamais peale Tallinna. 22 sadamasse tuli sisse üldse 274 laeva mahuga 16 130 net. rgt. ja väljus 318 laeva mahuga 17 577 net. rgt. Eelmisel aastal oli aprillis tegevus vaiksem, vastavad arvud olid: tuli 245 laeva 14 818 net. rgt. ja väljus 273 laeva 15 786 net. rgt. Teisis sadamais peale Tallinna, liikusid laevad peamiselt rannasõidus. Nii tuli välissõidust aprillis ainult 36 laeva mahuga 3 106 net. rgt.

Veod teisis sadamais kujunesid aprillis järgnevaiks: sisse tuli kaupu 2 053 tn. ja rei-

sijaid arvult 4 591, välja veeti kaupa 6 237 tn ning väljus 5 067 reisijat. Kaubavedu koosnes peamiselt vedudest välisriigesse. Kaupade üldlähikäigus oli Eesti ja välisriikide vahelisi vedusid 72%. Reisijate vedu toimus rannasõidus. Veod k. a. aprillis olid suuremad eelmise aasta samast kuust. Kaupade üldlähikäik ulatus tänavu aprillis 8 290 tn-le eelmise aasta 4 308 tn. vastu. Reisijate lähikäik sadamais oli tänavu aprillis 9 658 isikut, möödunud aastal 5 718 isikut.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal kõvenesid võihinnad välisturgudel. Nii noteeriti eesti võihinnaks Manchesteris 97—99 š cwt, mis moodustab fob Tallinn 128 s. kg. möödunud nädala 120 s. vastu. Ka Saksast saadav hind kõvenes 5 sendi võrra kg-lt, tõustes 132 sendile fob Tallinn. Vastavalt hindade ja välja-

veetud võikoguste liikumisele üksikute turgude järgi, noteeriti 9—15. V sissetulnud võihinnaks 116 snt. kg. ja 16.—22. V sissetulnud võihinnaks 122 snt. kg. franko saatejaam. Võihinna liikumise tendentsi hinnati kindlana.

Või sissevedu Inglisse oli k. a. aprillis 861 055 cwt möödunud aasta sama kuu.

TÄHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.	18/V	11/V	o/o	Aprill		English Nomenclature see No. 3.	18.V	11/V	o/o	Aprill	
	24/V	17/V		1936	1935		1936	1936		1935	
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv)											
Teravili, jahu ja kartul											
1. Rukis	—	12,25	—	12,25	11,75	70. Searasv, sulatamata	85	90	-5,0	81	59
2. Nisu	—	10,00	—	20,00	18,50	71. " sulatatud	100	110	-9,1	100	73
3. Oder, õlle	—	16,00	—	15,50	—	72. Loomarasv, sulatamata	55	55	0	52	50
4. " sõõda	—	15,00	—	15,00	8,75	73. " sulatatud	65	65	0	65	60
5. Kaer	—	12,25	—	11,75	7,50	74. Heeringad	45	45	0	45	50
6. Rukkijahu	—	14,48	—	14,60	14,36	75. Räämed, värsked	7	10	-30,0	28	21
7. Rukkipüül	—	20,90	—	20,90	22,00	76. Kihud, värsked	25	—	—	30	23
8. Nisupüül (kõrgem sort)	—	48,50	—	48,50	31,33	77. Ristikhein	7,3	7,8	0	7,5	—
9. Karulid, eksport	—	—	—	—	—	78. Aasahein	5,5	6,1	-9,8	6,1	3,8
10. " piirituse	—	—	—	—	2,00	79. Põletispuud, kase (m ³)	845	845	0	845	492
11. " vabrikute	—	2,25	—	2,18	1,75	80. " männi "	600	600	0	600	362
Filmaaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveital (kg)	—	1,25	—	1,28	1,25	81. Petrooleum (lt)	13	13	0	13	11
13. Margariin "	—	0,75	—	0,75	0,65	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Kolontiaalkaubad											
14. Suhkur	—	42,88	—	42,78	43,04	Rukis — (kr. kv.)					
15. Sool, Vene	—	2,50	—	2,50	2,50	82. Hamburg (La Plata)	7,31	8,11	-2,5	8,15	7,78
16. " Saksa	—	2,50	—	2,50	2,50	83. Chicago	7,82	7,78	+1,2	7,55	8,62
17. " Inglia	—	—	—	—	—	84. Winnipeg	5,99	5,95	+0,7	6,00	7,78
18. Riis, Burma II	—	45,00	—	45,00	45,00	Nisu — (kr. kv.)					
19. Tee, Or. Pek., Taelon (kg)	—	5,75	—	5,75	5,75	85. Hamburg (Manitoba I)	12,83	13,07	-1,8	13,54	14,07
20. Kohv, Rio, Santos jne.	—	4,88	—	4,88	4,75	86. Liverpool	11,69	12,07	-3,1	12,19	10,86
21. Heering-, S. Matties (tunn)	—	38,50	—	38,50	35,00	87. Chicago	12,54	12,44	+0,8	13,09	13,50
22. " Mattula "	—	42,50	—	42,50	39,50	88. Winnipeg	10,15	10,38	-2,2	10,86	12,15
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	—	48,00	—	48,00	35,00	Mais — (kr. kv.)					
24. Tsemnt (tunn) ¹⁾	—	6,45	—	6,45	6,33	89. Chicago	9,02	8,90	+0,3	8,87	12,84
25. Lubi	—	3,00	—	3,00	—	Pilm lahtiselt Tallinn (snt. lt)					
26. Tsinkvalge (kg)	—	0,43	—	0,43	0,43	90. I v. piimakauplustele	10	10	0	10	—
27. Ooker "	—	0,21	—	0,21	0,22	91. I v. piimatööstustele	9	9	0	9	—
28. Värnits	—	71,00	—	72,88	66,50	92. II v. piimakauplustele	9	9	0	9	—
Metallid											
29. Raud, sordi	—	14,00	—	14,00	14,00	93. II v. piimatööstustele	8	8	0	8	—
30. Teras, vedru	—	24,00	—	24,00	25,00	Või. (snt. kg)					
31. Inglitina	—	450,00	—	462,50	480,00	94. Tallinn	122	116	+5,2	118	100
32. Sealina	—	41,00	—	40,25	39,00	95. Kindlustatud hind	140	140	0	160	140
33. Vaskplekk, punane	—	157,50	—	157,50	162,50	Londons.					
34. " valge	—	140,00	—	140,00	135,00	96. Taani	198	182	+5,5	185	175
35. Tsinkplekk	—	89,00	—	68,75	67,50	97. Eesti	—	—	—	—	189
Elie ja nahk											
36. Pauvillanerie, bias (mtr)	—	0,56	—	0,56	0,56	98. Läti	—	—	—	—	189
37. " mitkal	—	0,42	—	0,42	0,42	99. Leedu	—	—	—	—	189
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	—	2,45	—	2,45	2,08	100. U-Mersmaa	174	166	+4,8	155	189
39. " Am. nah. I s. "	—	2,50	—	2,50	2,38	Manchesteris.					
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivistüsi, auru, Newcastle	—	2,60	—	2,60	2,55	101. Taani	198	188	+5,8	192	178
41. " sapa	—	2,75	—	2,75	2,75	102. Eesti	174	164	+6,1	160	141
42. Põlevkivi, I-a s.	—	0,80	—	0,80	0,85	103. Läti	176	166	+6,0	160	141
43. Turvas	—	0,83	—	0,83	0,83	104. Soome	186	175	+6,3	172	166
44. Põlevkiviõli	—	4,60	—	4,60	5,25	105. Rootsi	188	174	+8,0	173	163
45. Nafta, Ameerika ja Poola	—	10,25	—	10,25	10,00	Berliinis.					
46. Petrooleum, Vene ja Am.	—	12,00	—	12,00	10,75	106. Saksa margivõi	356	356	0	356	378
47. Bens. Riigi Põlevkivit. (lt)	—	0,26	—	0,26	0,27	107. Peen melireivõli	348	348	0	348	364
48. " Kiviõli „Estolin“ (lt)	—	0,29	—	0,29	0,28	108. Meiereivõi	337	337	0	337	353
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukkijahu	14,5	14,5	0	14,7	14,3	109. Kopenhaagensis. — Taani	148	137	+8,0	140	129
50. Sepikujahu	30,0	31,0	-3,2	30,4	18,5	Peekon. (snt. kg)					
51. Mann	48	48	0	48	38	110. Tallinn 60 — 72 kg. I s.	75 ²⁾	73 ³⁾	+2,7	68	53
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25	111. " { 55,5—59,5 " " " }	70 ²⁾	68 ²⁾	+2,9	63	47
53. Kartulid	4,7	4,7	0	4,4	3,4	112. " { 72,5—75,0 " " " }	66 ²⁾	64 ²⁾	+8,1	59	43
54. Suhkur	44	44	0	44	44	Londons (kõrgem not.)					
55. Sool	5	5	0	5	5	113. Taani	159	164	-3,0	165	154
56. Pilm, II valik	10	10	0	11	9	114. Eesti	142	148	-3,4	147	145
57. Lauayõli	150	175	-14,3	181	155	115. Läti	143	148	-3,4	147	142
58. Kõõgivõi	130	140	-7,1	163	130	116. Leedu	143	148	-3,4	147	145
59. Koor, sõõk (liiter)	108	108	0	108	100	117. Rootsi	160	155	-3,2	154	149
60. " hapu	100	100	0	100	95	118. Iiri	160	168	-4,8	171	168
61. Kanamunad (paar)	7	7	0	8	8	119. Poola	143	148	-3,4	147	141
62. Sealiha, keeduliba	75	70	+7,1	65	46	Lina — Võru-Peatsert.					
63. " praeliha	80	78	+6,7	69	51	120. Ristna (R)	—	—	—	98	130
64. Loomaliha, supiliha	50	45	+11,1	34	50	121. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	87	121
65. " praeliha	80	70	+14,3	60	65	122. Dreiband (D)	—	—	—	78	112
66. Vaaskaliha, esim. veer.	45	45	0	32	25	123. Ordin.-dreiband (OD)	—	—	—	67	101
67. tag.	55	50	+10,0	40	35	124. L. ordin.-dreib. (LOD)	—	—	—	66	90
68. Lambaliha, esim. veer.	55	50	+10,0	59	38	125. Takuprakk (H)	—	—	—	44	78
69. " tag. "	65	60	+8,3	66	47	Mujal Estis.					
						126. Ristna (R)	—	—	—	95	122
						127. Hoffsdreiband (HD)	—	—	—	86	119
						128. Dreiband (D)	—	—	—	77	110
						129. Ordin.-dreiband (OD)	—	—	—	66	99
						130. L. ordin.-dreib. (LOD)	—	—	—	55	88
						131. Takuprakk (H)	—	—	—	43	76

1) fr. Rakvere; 2) 25/V — 31/V; 3) 18/V — 24/V; 4) ühes teedemaksuga.

892 021 cwt vastu, olles seega 3% võrra madalam 1. a. aprilli sisseveost.

Võitagarade liikumine Inglises hakkab näitama sesoonset tõusu. Nii oli võid külmutusmajades Inglises 10. V 535 000 kasti 25. IV 400 000 kasti vastu. Seejuures aga tagavarad on tunduvalt madalamad kui eelmisel aastal, kuna möödunud aasta 10. V oli võid külmutusmajades 825 000 kasti ja 1934. a. samal ajal 1 140 000 kasti.

Rooma põllumajandusinstituudi viimaste bulletinide andmeil möödunud aasta pima-saaduste kaubanduse kohta maailmas nähtub, et üldine seisund võiturul paranes. Kuna võikaubanduse üldtähtsuse maailmaturul jäi püsima eelmise aasta tasemele, võib märkida üksikute maade või väljaveo kujunemises muutusi. Nii tõusis või väljaveo mõningaist tähtsamaist maist, teisel aga langes. Nõudmine importmaist näitas üldiselt tunduvalt elavnemist. Nii oli seitsme tähtsama import-maa (kes omasid 94% kogu maailmaturu lähikäigust) sisseveetud võikogus 570 000 tn., s. o. märksa suurem 1934. a. võikogusest, kusjuures või sissevedu Inglisse oli enamvähem eelmise aasta tasemel, kuna Saksa sisseveetud võikogus suurenes 9 000 tn võrra, võrreldes 1934. a. Samuti suurendasid või sissevedu P.-Am. Ühendriigid tunduvalt. Kui varemail aastail või sissevedu P.-Am. Ühendriigesse ulatus mõnele sajale tn-le, tõusis see 1935. a. 10 000 tn-le. Või sissevedu suurendajaiks põhjusiks oli põua tõttu söetmisolude halvenemine, mille tagajärjel nii piimakari kui ka toodang langes tunduvalt. Või sisseveo suurenemine P.-Am. Ühendriigesse soodustas kahtlemata üldist võihindade tõusu maailmaturul.

Vastupidiselt importmaade sisseveo suurenemisele võime panna tähele või sisseveo vähenemist Belgiasse, Prantsusse ja Šveitsi. Toodud mais kestis edasi või sisseveo piiramine. Selle tagajärjel esines, näit., Prantsuse möödunud aastal taas võiekspordijana, kuna eksport ületas impordi 4 600 tn. võrra. Varemail aastail, alates 1929. a., oli võim-pord Prantsuses ülekaalus ekspordist. Või väljaveo kujunemine möödunud aastal üksikuist maist on mitmeti tähelepanuväärne.

PÕLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 24. V	1935. a. 1. I kuni 26. V	1934. a. 1. I kuni 27. V
	18./V- 24./V 1936	11./V- 17./V 1936			
VÕI (tonni)					
<i>Butter (tons)</i>	184,4	175,5	2538,6	2875,6	2548,6
Sellest:					
Saksa . . .	96,4	94,6	1224,9	1070,0	1086,4
Inglisse . . .	88,0	80,8	1212,8	1588,4	1355,8
Belgiasse . . .	—	—	—	39,7	12,1
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
<i>Eggs (1000)</i>	1697	1568	6234	9757	6040
Sellest:					
Inglisse . . .	684	900	2232	7819	4708
Saksa . . .	444	281	918	945	527
PEEKON					
(tonni) —					
<i>Bacon (tons)</i>	19,5	87,5	911,8	880,2	1218,0
LINA (tonni)					
<i>Flax (tons)</i>	247,5	166,2	4963,6	3384,2	2015,1
Sellest:					
Inglisse . . .	30,6	5,6	2403,6	2617,9	1896,5
Belgiasse . . .	—	—	988,9	70,3	101,4
Soome . . .	10,1	10,2	366,7	51,8	60,2
Saksa . . .	206,7	150,5	519,1	582,6	358,0
Prantsusse . . .	—	—	602,4	10,3	60,5

Kuna Uus-Meremaa suurendas möödunud aastal või väljaveo 9% võrra, võrreldes 1934. a. ja Taanist võiekspordist samal ajal 13% võrra vähenes, omas Uus-Meremaa esmakordselt võiekspordijana esimese koha maailmas. Seejuures suurendas, näit., Hollandi või väljaveo 27% võrra, kuna Austraalia, Argentiina, Soome ja Rootsi näitasid väljaveos tagasiminekut. Teisist maist s. o. Eestist, Lätist, Leedust, Poolast ja Iirist suurenes võiekspordist vähe.

Seisundi paranedes tõusis ka keskmine võihind Inglises 122 kuldfrangile kv 1934. a. 106 kuldfrangi vastu. Seega oli möödunud aasta teatava pöördelise tähtsusega võihinna liikumises. Kuna majandusliku seisundi paranemine maailmas jätkub, näib, et 1936. a. näitab võihinna liikumine edasi tõusu. Nii oli näit. möödunud nädalal Inglises taani võihind 12% ja eesti võihind 25% võrra kõrgem kui möödunud aastal samal ajal.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 1089 tünni, Inglisse 2006 tünni ja muud müügid 1 tünn.

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul Inglises tuli ilmsiks langustendents. Eesti peekoni kõrgema sordi noteering, mis püsis kolm nädalat muutumatult 88 š tsentner, langes 3 š võrra tsentnerilt 80 š-le tsentner. Hinnalanguse põhjuseks peetakse suurenenud inglise peekoni pakkumist. Praegused peekonihinnad on 8 š võrra madalamad kui läinud aastal samal ajal, vaatamata sellele, et välispeekoni sissevedu vähenes käesoleval aastal veeli.

Madala toodangu ja kõvenenud siseturuhindade tõttu liiguvad peekonsigade noteeringud meil siiski tõususuunas: noteeringut tõsteti taas 2 sendi võrra kg-lt. Käesoleval

nädalal maksavad eksporttappamajad peekonsigade eest järgmisi hindu:

	I sort	II sort	III sort	IV sort
60—72 kg	75	70	Sise-	
55,5—59 "	70	66	turu-	
72,5—75 "	70	66	hinnad	
75,5—80 "	66	62		

Möödunud nädalal tapeti eksporttappamajades 1064 siga 1246 sea vastu eelmisel nädalal. Ühtlasi saadeti NSVL-u 637 elusiga. Kogusummas saadeti NSVL-u kolme nädala jooksul 2126 siga. Seega on täidetud lepingust senini 38%. Lepingut täitmine jätkub juuni lõpuni. Käesoleva nädala kohta tõsteti ka elussigade noteeringut 2 sendi võrra kg-lt 52 sendile.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Vaatamata suurenenud veiste läbikäigule jäid veiste hinnad läinud nädalal endisiks, tõustes isegi 3 snt. veise alamsorti lihalt, mis on tingitud teiste lihasortide (vasikad, lambad) hindade püsimisest ja sealihahinna tõusust (5 snt lihakg-lt).

Nii maksus rammusate pullide liha 45—51 snt, keskmisil 43—48 snt ja lahjadel 43—45 snt kg. Samad hinnad olid ka mullikail.

Lehmade ja härgade rammus liha maksus 40—50 snt, keskmisil 35—40 snt ja lahjadel 32—35 snt kg.

Eluskaalu alusel turustades tuleks nõuda kg-st 19—30 snt, kusjuures pullide ja mullikate eluskaalu alammäära hinnaks on 26 snt kg.

Vasikate liha maksus 40—60 snt ja eluskaalu alusel müües 34—41 snt. kg. Hinnad püsivad.

Lambaliha maksus siseturul 45—60 snt. ja eluskaalu alusel müües 38 snt. kg. Hinnad püsivad.

Eksportlamba liha tõusis 4 sendi võrra 100—105 sendile ja eluskaalu alusel turustades 41—46 snt kg.

Sealiha kg-st makstakse praegu ühtlast hinda — 65—70 s. piires, eluskaaluga 50 snt. kg.

Oodata on kõikide lihahindade püsimist, võimaliku väikese tõusuga sealihalaal.

Nahkade hinnad.

Weisenahad, tooreit 70 snt, soolatult 80 snt kg.

Vasikanahad, 4—4.50 kr. tk., kaalus üle 3,5 kg — 1.20—1.30 kr. kg.

Lambanahad 2—4 kr. tk., olenedes villa suurusest. Keskmiselt 2.50 kr. tk.

Hobusenahad 7—15 kr. tk. ühes laka ja sabaga.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturu seisundit iseloomustati möödunud nädalal üldiselt vaikseks, kusjuures ka hindade liikumises võis panna tähele väikest langust. Vaatamata hindade lõdvenemisele Inglises noteeriti meie eksportmunade hinnaks 40 snt ehk ühes riikliku juurdemaksuga 45 snt kg. Noteeringu alusel maksavad eksportörid tootjale vähemalt:

50 gr raskusist munadest	22,5 snt	kümme	ehk	4,5 snt	paar
55 " " "	24,5 " "	"	"	4,9 " "	"
60 " " "	27,0 " "	"	"	5,4 " "	"

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskusil munadel 21 snt kümme ja üle 50 gr 26 snt kümme.

Kuna käesoleval kevadel algas meil munade väljavedu hiljem kui möödunud aastal, on väljaveetud munakogus senini märksa väiksem eelmise aasta omast. Väljaveo hiliinemist põhjustas esmajoones ilmastiik kui ka kanade üldisest tootmisvõimest möödunud aasta kvaliteedilt halva söödaviljasaagi ning öö-päevase temperatuuri suure vahel-

duse tõttu, mistõttu meie kanamunade kvaliteet käesoleval aastal on madalam eelmisest aastast. Kuna seejuures väljaveo uue kontrollimääruse alusel väljaveetavate munade kvaliteet peab olema parem eelmisist aastast, on siseturule jäävate munade osatähtsus ka käesoleval aastal suurem.

Kanamunade läbikäigu kujunemine maailmaturul püsib üldiselt kõrgemal tasemel, võrreldes eelmise aastaga. Nii oli kanamunade sissevedu Inglisse aprillis 10% võrra suurem kui möödunud aastal. Käesoleva aasta esimesel kolmandikul oli kanamunade

sissevedu Inglisse 7 093 642 s. s. (120 tk.) möödunud aasta sama aja 5 427 604 s. s. vastu. Seega suurenes kanamunade import käesoleval aastal 31% võrra. Kanamunade sissevedu suurendasid Taani, Poola, Holland, Norra, Läti, Leedu, Rumeenia, Jugoslaavia, Belgia ja Egiptus.

Siseturul maksusid möödunud nädalal keskmise suurusega kanamunad snt paar: Tallinnas 6—10, Tartus 6—8, Valgas 7—9, Rakveres 7, Võrus 7—8, Tapal 5—6 ja Narvas 6—7 snt paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahind püsib endisel tasemel. Nii noteeriti 25. mail s. a. eelmise nädala kohta järgmised piimahinnad: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 senti, müügil piimatööstustele 9 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 9 senti ja müügil piimatööstustele 8 senti liiter. Piima pakumine on enamuses kohtades praegu nõudmisega tasakaalus. Karjade karjamaale minekuga loomade söötmisolud paranevad. Möödunud nädala alguse ja keskpaigu soojad ilmad panid karjamaarohu kiirelt

kasvama ning seetõttu peaks nüüd suurendama piimatoodang.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik		2. valik	
	pudelites	lahtiselt	pudelites	lahtiselt
Tallinn	13	11—12	11—12	10—11
Tartu	13—14	11	—	9—10
Narva	12	—	—	7
Rakvere	12	10	—	8
Võru	—	—	—	10
Valga	—	—	—	8—9

Möödunud nädalal kõvenesid piimahinnad Narvas ja Võrus.

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal nõrgenesid nisuhinnad peamiselt Kanada madalamakvaliteedilise nisu suure pakumise ja P.-Ameerikas valitseva tali- ja suinisu kasvule soodsa ilmastiku teadete mõjul. Rukki ja maisihinnad Ameerika turgudel näitasid väikest kõvenemist, kuna Hamburgis langes seevastu La Plata rukis 18 senti kv-lt.

Nisuhindade kujunemisele avaldab teravat mõju peamiselt Kanada müügipoliitika.

Toiduviljakaubandus on käesoleva (1935/36) kaubandusaasta esimese 41 nädala jooksul märgatavalt nõrgem aasta tagasi olevast tasemest. Nii tõuseb üldine nisu kaubanduslik kogus 108 milj. kv-le eelmise aasta sama aja 115 milj. kv vastu — tagasimineks 7 milj. kv ehk 7%, võrra. Suurem sisseveo tagasimineks ilmneb väljaspool Euroopat asuvate importmaade juures, kus tänavune nisu sissevedu on 11%, väiksem eelmisest aastast, kuna Euroopa riikide impordi tagasimineks on vaid 4%. Nisu väljaveos on esikohal Kanada, kelle müügitingimustest ja hinna-

poliitikast sõltub otseselt maailmaturu nisuhind. Märkimisväärne on asjaolu, et ookeanitaguseist maist ületab Kanada tänavune ekspordikogus 26% võrra m. a. samaaegse väljaveokoguse ja tõuseb 47 milj. kv-le. Seevastu langes Argentiina nisukaubanduse osatähtsus m. a. 40 milj. kv-lt tänavu 16 milj. kv-le — tagasimineks 60% võrra, kuna Austraalia tänavune eksport on enamvähem eelmise aasta tasemel. Euroopa nisukasvatatajaist maist tõusis Doonau riikide väljaveu 5 milj. kv-le (m. a. 4 milj. kv) ja NSVL-s 8 milj. kv-le eelmise aasta 0,2 milj. kv vastu.

Ka rukki kaubandus on tagasihoidlikum eelmisest aastast. Nii tõusis 41 nädala jooksul eksporditud rukki kogus 4,8 milj. kv-le, mis on väiksem eelmise kaubandusaasta samast ajast 3 milj. kv ehk 38%. Suurem väljaveo tagasimineks ilmneb Argentiinas (—65%) ja Poolas (—30%), kuna väike tõus esineb NSVL-s, Doonau riikides, Kanadas ja P.-Am. Ühendriikides.

LINATURG. — FLAX MARKET.

1935/36. a. linakaubandus-hooaeg on peagu möödunud, mistõttu ka linahinnaküsimus on kaotanud oma teravuse. Huvi pakub see ainult neile, kellel on lina veel käes müümata.

NSVL pakub ainult väiksemaid koguseid, kusjuures hind püsib kindlana £ 41 cif kullas inglise tonnilt kasteleo IV grupi I sordi alusel. Balti riikidest on kõige kõvem seisund Leedul, selle järele peetakse ka Eesti seisundit kaunis kindlaks.

Teatud elavnemist meie linaturul tõi kaasa siiski linamüük Saksa, kuigi see efekt ei olnud nii suur nagu oodati. Saksa siseturul püsisid linahinnad endiselt kõrgel.

Siseturul on linakaubandus-hooaeg peagu läbi, ainult Petseri- ja Võrumaal olid veel viimased suuremad laadad, kus lina toodi kok-

ku isegi üle ootuste. Nii toodi 22. V Võõpsu laadale lina ca 30 000 kg, mis müüdi keskmiselt hinnaga 97 snt. kg Petseri R sordi alusel ja Lauras 25. V 10 000 kg. lina, mis müüdi hinnaga 95 senti kg. Petseri R sordi alusel.

Kuna praegu on maal kibe põllutööaeg, puudub mujal elavus linakaubanduses.

Lina ei ole meil senini külvatud veel kuigi palju. Alles tuleval nädalal algab see töö hoogsamalt.

Venes arenevat lina külvitöö hoogsalt Lääne-Euroopas, Belgias, Hollandis ja Põhja-Prantsuses, kus külvid on juba tehtud, arenevad linapõllud hästi. Külvipindalade kohta kokkuvõtteid veel ei ole.

AEDVILJATURG. — VEGETABLE MARKET.

Aedviljaturul tõusis möödunud nädala jooksul erakordse kiirusega sibulate hind. Sibulaid veeti möödunud talve jooksul välja võrdlemisi palju. Talve jooksul seisid ka hinnad kogu aeg liiga madalal tasemel, mistõttu ei olnud kellelgi huvi nende hoidmiseks. Praegu müüakse Tallinna turul sibulaid 80 snt. — 120 snt. kg. Säärast kõrget sibulate hinda ei ole olnud veel ühelgi aastal. Möödunud aastast ületalvehoitud sibulate hinna tõus mõjus ka värskete sibulate hinnale: Neid müüakse endiselt 5 snt. tk, nagu eelmisel kuul. Ka sigurite müügi alal on märgata väikest elavnemist, samuti ka väikest hinnatõusu. Kõrges hinnas püsis lillkapsas — 50—60

snt. pea. Muu värsket aedvilja hind langes aga tunduvalt. Rediseid müüakse juba 6—7 snt. kimp, kurke 15—25 snt. tk., tomateid 4—5 kr. kg, rabarberit 20 snt kg., porgandeid 20 snt. kimp, salatit 80 snt. kg. Möödunud nädalal toodi Eestisse tavaliste apelsinide ja banaanide kõrval ka austraalia õunu ja pirne. Paremaid austraalia „Kleopatra“ ja „Jonatan“ sordilisi õunu müüdi üksikmüügil 40 snt tk. Välismaalt sissetoodud pirnid aga olid täiesti rikutud ja müügiks kõlbmatud. Kodumaisi õunu oli õunakeldreis juba üsna vähe ja nende kvaliteet nõrk. Apelsinide hind kerkis vähe, kuna banaanide hind vähe langes.

KALATURG. — FISH MARKET.

Pühade lähenemisel suurenes nõudmine ekspordikala, peamiselt koha, angerja, havi ja latika järele. Pärnu lahe ja saarte rannikvete rahuldava angerjasaagi tõttu suudeti ekspordida möödunud nädala kestel üle 40 000 kg elusangerjaid (sellest Saksa ca 16 000 kg). Kaluritele maksti angerja kg-st 120—135 snt, eksporthind 160 snt kg.

Koha veeti välja peamiselt Rootsi ja Poola ning väiksemaid saadetisi Šveitsi. Ekspordikohast maksti rannas 70—75 snt kg. Suuremad kogused haugi ja latikaid, ca 53 000 kg, saadeti Poola, nii et Poola kontingendist on täidetud 230 tn. Täitmata

osa, ca 70 tn, jääb juuniks. Haugi ja latikat eksporditi veel Šveitsi, Soome ja t. maisse. Haugi hind on rannas 30—40 s. kg, eksporthind 60—65 s. kg.

Rohke pakkumise ja soodsate müügihindade tõttu valitses siseturul elav tegevus suurkalamüügi alal.

Eriti rikkalikult, peale teiste kalasortide, oli müügil latikad ja ahvenaid. Nädalase vaheaja järele ilmus müügile taas linaskeid, kokre ja ka üks haruldane 86 kg tuurakala, millest maksti rannas 180 snt kg.

Müügilolev kaup oli suuremjaolt hea kvaliteediga.

Räimeturg. Kogu rannikvetes arenev räimepüük annab keskmist saaki. Toodang realiseeritakse osalt kohal, osalt veetakse veoautodega maale. Tallinna räimeturule, kui suuremasse müügikeskusse, valgus möödunud nädalal räimi suuremal arvul, mistõttu hinnad langesid alla tootmis-kulusid. Nii müüdi Tallinnas möödunud nädalal räimi 5—7 s. kg, kuna kalaramnas maksid ülesostjad ainult 3—5 s. kg. Sellest hinnast tuleb arvata maha veel veokulu

1 s. kg, nii et kalurile jääb töötasuks õige väike osa.

Kilu maksus 22—24 s. kg, lestad 25—40 snt kg.

Soolakalaturul oli tegevus vaikne. Rohket arvul ja madala hinnaga müügilolev värske räim võistleb mitte ükski soolasilgu, vaid ka välisheeringaga, mille müük on läinud tunduvalt tagasi.

Nõudmine suitsukala järele on eiaev, hinnad endised.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

UUDISEID LÄTI MAJANDUSPOLIITIKA JA SEADUSANDLUSE ALALT. *ECONOMIC POLICY AND LAWS IN LATVIA.*

Lätis toimub viimasel aastail silmapaistev majanduse ümberkorraldamine. Seejuures teotsemine peagu kõigil majandusaladel tehakse väga mitmesuguseil poliitilisel ning muil kaalutlusil riigivõimust märksa sõltu-vamaks kui varem. Ühtlasi süveneb riiklik-kude vahendite tarvituselevõtt majanduspoliitika alal ja kasvab nende mõju majanduselu arengule ning rahvamajanduse struktuurilise muutusile.

Kuna Läti valitsuse poolt majanduspoliitika alal omasid veel läinud aasta lõpuni ettevõetud sammud ja antud seadused ning määrused peamiselt ajutist ning ettevalmistavat iseloomu, viivad k. a. omad Lätis üksikute majandusalade ümberkorraldamise suuremalt jaolt juba lõpule.

Vastavate majandust puudutavate seaduste ja määruste lühis loetelu, kuigi nende sisu lühikese selgitusega, ei suuda anda küllaldast kujutlust sellekohaste abinõude tähtsusest Läti majanduse ümberkorraldamise protsessis. Seepärast nii käesoleval juhul kui ka edaspidi, toonud majanduspoliitika tähtsamaid abinõusid ja nendega seosesolevaid seadusandlikke akte ning võimalust mõõda kohe peale nende tarvituselevõttu või avaldamist, püüame käsitleda ka nende seosesolemist teiste vastavate abinõudega, nende ülesannet sellekohaste abinõude kompleksis ja seda, mida nad endast kujutavad, toovad uut, täiendavad või muudavad.

Läti Riigiteatajas („Valdibas Vestnesis“¹⁾)

¹⁾ edaspidi märgime vaid „V. V-ga“.

11. V 1936. a. nr. 106 avaldati „Seadus Läti töölistkoja kohta“, mis jõustus 15. V s. a. Nimetatud seadus näeb ette töölistkoja asutamist palgaliste vajaduste ja õiguste ainsa esindajana samul alusel, nagu kehtivais „Põllutöökoja seaduses“ (toodud „V. V“ 11. I 1936. a. nr. 8 ja jõustus avaldamisega), „Kaubandus-tööstuskoja seaduses“ ja „Käsitöökoja seaduses“ (Mõlemad viimased seadused on toodud „V. V“ 31. XII 1936. a. nr. 296 ja jõustusid avaldamisega).

Käesoleval ajal avaldatud seadus töölistkoja kohta osutub esimeseks, mis näeb ette palgalise tööjõu koja asutamist, samuti kui 30. XII 1936. a. avaldatud seadus käsitöökoja kohta osutub esimeseks, mis näeb ette käsitöölise koja asutamist. Põllutöökoja ning kaupandus-tööstuskoda, vastupidi, asutati juba varem. Esimene seadus kaupandus-tööstuskoja kohta avaldati „V. V“ 24. VII 1934. a. nr. 292 ja esimene seadus põllutöökoja kohta samas 29. III 1935. a. nr. 74.

Nimetatud esimeste seadustega kaupandus-tööstuskoja ja põllutöökoja kohta loodi vaid üksikute majandusalade organiseerimise ajutine ja ettevalmistatud vorm. Aigul oli organiseeritud kaupandus-tööstus- ja põllutöökojal umbes sama tähtsus ja ülesanne, mis enamikus teisis riiges.

Röõbiti kaupandus-tööstuskojaga ja selle osakondadega võisid teostada kaupandust ja tööstust edendamise ja esindamise eesmär-

gil muud kaupmees- ja tööstuskonna-organisatsioonid. Põllutöö edendamiseks võisid põllutöökoja kõrval teosteda (p-k. presiidiumi loal) samuti eraseltsid ja organisatsioonid.

Uute, nüüdkehtivate, kaubandus-tööstuskoja ja põllutöökoja seadustega, mis anti möödunud aasta lõpul ja k. a. alul, loodi vastavate majandusalade organiseerimine uutal aluseil ja umbes samal kujul, nagu majandusalade organiseerimine ja koostöö on teostatud viimaseil aastail Saksas. Samul aluseil teostati käsitöökoja, ja nüüd on nähtud ette tööliiskoja, asutamine.

Vastavalt nüüdkehtivale seadusile omavad neli mainitud koda õigust teostada vastavate majandusalade edendamisega, olla nende huvide, õiguste ja vajaduste esindajaks, hoolitseda neisse kodadesse kuuluvate isikute tasapinna töstmise eest seltskondlikult, majanduslikult ja kultuuriliselt, soodustada nende isetegevust, omaabi arengut jne.

Kõik seltsid ja organisatsioonid (peale vastavate riiklikkude), kelle tegevuse eesmärgiks olid mainitud ülesanded, peavad lõpetama oma tegevuse ja nende varandus lä-

heb vastavate kodade omandiks, millele liikmed määratakse vastava ministri poolt.

15. mail s. a. tööliiskoja kohta jõustunud seadus omab erilist tähtsust seepärast, et sellega lõppes tegelikult kõigi majandusalade organiseerimine ja teostatud kavatsatud kodade asutamine. Nüüd võib jõustuda praktiliselt „Seadus riigimajandusnõukogu kohta, mis avaldati „V. V.“ 31. XII 1935. a. nr. 296.

Riigi majandusnõukogu, kelle ülesandeks on võtta osa majandusseadusandlusest (avaldades oma arvamust nende majanduse ja majanduspoliitilise iseloomuga seaduseelnõude kohta, mis esitatakse temale ministritekabineti poolt) koosneb — vastavalt sellekohasele seadusele — kõigi majanduskodade peakomisjonide liikmeist. Nimetatud vastavate kodade peakomisjonid koosnevad omakorda koja esimehest, eestseisuse liikmeist (esimees ja eestseisuse liikmed määratakse vastava ministri poolt) ja sektsioonide juhatajaist (määratakse vastava koja esimehe poolt). Peakomisjonid näevad ette kõik nelja koja kohta nüüdkehtivaid seadusi (esimesis seadusis, s. o. kaubandus-tööstus- ja põllutöökoja kohta puudusid sellekohased komisjonid).

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIIVA

15. mail 1936. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld, rahas ja kangides	34 120 981,53	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	704 876,51
välaraha	3 119 834,73	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	1 573 753,94	a) pangatšhed liikelvel	41 645 763,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	9 119 327,94	valitsuse	11 662 935,51
põllumajandusl.	1 523 354,20	pankade	8 591 718,97
metsatööstusl.	73 451,97	teised	2 851 609,19
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	10 718 634,11	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	23 106 261,67
valitsusele	—		6 442 823,98
teistele *)	7 422 791,82		
5. Kinnis- ja vallaavara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 983 514,—		
6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i>	16 948 680,45		
	<u>76 899 724,98</u>		<u>76 899 724,98</u>

Kattevara vahekord jooksvate kohustustega: } 57,53 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 508 833,97
Includes Ukr. 1 508 833,97 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Soome majandus. — *Economic Conditions in Finland.*

Põllumajandus. Mõeldud kuil tuli oma vilja müügile nii vähe, et oldi sunnitud vedama sisse nii nisu kui ka rukist, kuigi aasta vahetusel tehti põllumeeste ringkondadest kihutustööd välismaise vilja (eeskätt Eesti lepingul rukki ja nisu) sisseveo vastu, kuna pidi jätkuma oma viljast. Algul oldi arvamusel, et vilj tuleb müügile hiljemalt, kuid peagi selgus, et oma tagavarad on tõesti lõpukorral ja et sissevedu mujalt on paratamatu. Tarvidus osutus nii suureks, et peale täieliku Eesti kontingendi ostmise osteti suuremaid koguseid veel Lätist, NSVL-st, Leedust ja Poolast. Tõenäoline on, et välismaist rukist tuleb osta 1935. a. lõikuse lisaks ca 60 000 tn. Peale toiduvilja osteti suuremal arvul ka söödavilja, eeskätt kaera ja maisi. Ostetud kaer oli suuremjaolt seemnekaer, sest oma kaer oli eelmisest lõikusest halva idanemisvõimega (keskmiselt ainult 64%). Umbkaudse arvestuse järgi osteti välismaalt seemnekaera 10 000 tn ehk umbes kaheksandiku kogu külviseemne tarvidusest, ülejäänud seeme saadi vanemaist lõikustagavara-dest ja osalt ka välismaalt toodud söödakaerast. Söödavilja sissevedu soodustasid üldiselt tollialandused.

Väljavaadete kohta uuele lõikusele ei saa öelda veel midagi kindlat. Nisuoras oli kevadel võrdlemisi hea (viimased aastad ei olnud üldiselt nii head nagu aastad 1928, 1931/32), kuna rukkioras oli nõrgem. Loode-takse head lõikust.

Põllumajandussaaduste ja karjatoodete hindade hoidmiseks soodsamal tasemel jätkati preemiamaaksmist ka k. a. I veerandil. Hinnad olid välisurgudel soodsamad ja üksikuil aladel osutas väljaveedu tunduvat suurenemist. Võihinna hilisem nõrgenemine välisurgudel tõi kaasa ajutise hinnalanguse ka siseturul, kuid väljaveopreemia tõstmisega suudeti viia hind taas endisele tasemele. Siseturul osutus võile tugevaks võistlejaks margariin, mille tarvitus on kasvanud.

Põllupidajate sissetulekute seisukohalt oli

suure tähtsusega ka asjaolu, et metsamüügid arenesid soodsalt.

Tööstustoodang jätkas kasvamist k. a. I veerandil. Toodangukoguse indeks oli Unitase järgi 1936. a. esimesel veerandil 159, olles 1935. a. IV veerandil 155 ja III veerandil 146. Hinnaindeks ei olnud nii soodus, kuna veerandaastal olid saaduste hinnad üksikuile kaupadele madalad, kuid see oli siiski kõrgem eelmisest indekseist. Alates 1932. a. kasvas toodang pidevalt, andes selle aja jooksul suurenemist nii koguselt kui ka väärtuselt umbes 60%.

Tööstustoodangu indeks (1926. a. = 100)

	Kogus.				Väärtus.		
	1933	1934	1935	1936	1933	1934	1935
Jaanuar	104	132	150	162	84	113	125
Vebruar	110	136	147	159	90	117	132
Märts	115	135	147	156	93	117	121
I veerand	110	135	146	159	89	117	123

Tööstustoodangu kasv oli üksikuil aladel mitmesugune. Eksporttööstuse toodang kasvas koguselt väga tugevasti, veel enam suurenes aga sellest saadud rahasumma. Siseturutööstuse areng jäi seisma ega jõudnud kahe eelmise veerandi tasemele, mis olid rekordsed. Seisakut arengus võib konstateerida kõigepealt metalli- ja ketrustööstuses, peale selle vähendas oma toodangut teataval määral ka naha- ja jalanõude tööstus, kuid siin oli tasakaalustajana abiks hinnatõus. Seevastu näitas elavust ja kasvu tarbe- ja maitseainete tööstus ning ehitustegevus.

Metsamaterjalide müügid arenesid rahuldavalt ja väljavaated edasisele konjunktuurile on samuti head, sest hindade tõus on arenenud ühtlaselt, kuigi ei ole veel saavutatud eelmise aasta tulemusi. Müülike sooritati käesolevaks veohooajaks 650 000 std. suhtes (eelmisel aastal samal ajaajärgul 350 000 std ja viimaseil aastail keskmiselt 450 000 std). Saeveskite tegevus püsis suurele väljaveole vaatamata eelmise aasta raamidest, olles rajatud kõigepealt metsaväljaveo kokkuleppega ning olles mõjutatud töötlemiskulude tõusust.

Metsamaterjali töötlemissaaduste väljavedu arenes tõususuunas. Tselluloositoodang kasvas võrreldes 1935. a. I veerandiga 274 milj. kg-lt 322 milj. kg-le, paberitoodang 105 milj. kg-lt 129 milj. kg-le, puupapp 82 milj. kg-lt 86 milj. kg-le, vineer 44 800 m³-lt 52 300 m³-le. Tellimisi oli tagavaras mitmeks kuuks. Ehitustegevus oli elav, mida tõendab osalt ka tsemenditarvitus. 1934. a. I veerandil tarvitati tsementi 90 000 pütti, 1935 I veerandil 164 000 ja k. a. I veerandil 170 000 pütti.

Sisekaubanduse läbikäigid näitasid tõususuunda. Läbikäik tõusis juba 1935. a. sama kõrgele, nagu rekordaastal 1928. Kõrgeim tipp saavutati teatavasti 1935. a. sügisel, mille järele see langes pisut enne uue tollitariifi jõustumist, kuid k. a. jaanuaris olid läbikäigid taas suured, mis olukord kestis ka veebruaris ja märtsis. Unitas'e indeks näitas (1926 mütigid = 100) 1935. a. indeksi veerandaastate kaupa 131, 128, 133 ja 134, kuid k. a. esimese veerandi indeksiks osutus 144. Läbimüükide suurust suurendas osaliselt kerge hindade tõus. Importkaupade hinnad vähenesid osalt tollialanduste tõttu ja siseturule lastud omatööstuse tooted püsisid endisid hindades, kuid osa põllu- ja karjasaadusi tõusid hinnas nii palju, et kokkuvõttes veerandaasta hinnatase osutus veidi kõrgemaks eelmiste aastate omast.

	Veksliproteste		Konkurssse
	arv	Summa milj. Smk.	
1932	6 948	47,2	610
1933	2 807	14,2	409
1934	1 146	6,4	241
1935	649	2,7	181
1936	873	2,6	167

Soodsat olukorda sisekaubanduses tõendavad tabelis olevad arvud veksliprotetestidest ja konkurssidest I veerandil.

Soome väliskaubanduses on iga aasta esimene veerand kõige tagasihoidlikum läbikäikude poolest. Esimese veerandi põhjal ei saa kunagi ennustada õieti väliskaubanduse arengut aasta lõpposas, kuid arvestades, et möödunud veerandaastal saavutati tippe nii sise kui väljaveos, peab konstateerima soodsaid arenguväljavaateid. 1935. a. I veerandil väliskaubanduse koguse indeksiks oli 141 ja k. a. I veerandil 172. Eksporditud kaupade koguse indeks oli 1935. a. I veerandil 238 ja 1936. a. I veerandil 277.

Väljaveo väärtus oli 1935. a. I veerandil 973 milj. Smk. ja 1936. a. I veerandil 1197 milj. Smk. andes kasvu 224 milj. Smk. Kasvust andis suure osa paberitööstuse toodang, 119 milj. Smk. (tselluloos, paber ja puupapp), peale selle metsamaterjal 61 milj. Smk. ja karjatooted 37 milj. Smk. Sissevedu kasvas võrreldes 1935. a. I veerandiga (1020 milj. Smk.) 207 milj. Smk. võrra, olles 1227 milj. Smk. Kasvust langes toorainele 136 milj. Smk., tarbe- ja maitseainele 65 milj. Smk. Viimane kasv on suurelt osalt seoses läinud aasta lõpul teostatud tollialandusega. Lõpptulemusena andis I veerandi väliskaubandus passiivsust 30 milj. Smk. (eelmise aasta I veerandil oli passiivsus 47 milj. Smk.), kuid tuleb arvestada, et sisseveos on arvestatud ka kulda 42 milj. Smk. väärtuses, nii et väliskaubandus oli tegelikult aktiivne. Aasta I veerandi väliskaubandus on üldiselt alati kõige ebaedulisem, kuna Soome väljaveohooaeg langeb järgnevaile veerandeile.

SVEITS.

Šveitsi majandus.

Economia Conditions in Switzerland.

Majanduslik seisund Šveitsis ei muutunud oluliselt k. a. I veerandil võrreldes 1935. a. lõppveerandiga. Tööturul oli hooaegne paranemine jaanuarist märtsini pisut nõrgem kui eelmistel aastail. Samuti püsis töötute arv endiselt rekordkõrgusel.

Ka turistide liikumine, mis iseloomustab hotellitööstuse seisundit, oli jaanuaris ja veebruaris 10—12% ja märtsis isegi 15% alla

1. a. taseme, mis on seletatav ümberkaudsete turismimaade relatiivse odavusega, taliohümpiamängude pidamisega Baieris ja uute valuauditseadustega saksa turistidele.

Iseloomustava nähtusena tuleb märkida tänava hulgikaubandushindade, elatusmaksu- muse ja toitainete hindade indeksite hooaegse languse ärajäämist, samuti konkursside arvu märgatavat suurenemist möödunud vee-

randil. Jaekaubanduse läbikäik püsis väärtuse järgi oluliselt läinud aasta I veerandi tasemel, mis on seletatav kõrgemate hindadega.

Ka põllumajandussaaduste hindade indeks, mis näitas väikest nõrgenemist jaanuaris ja veebruaris, tõusis märtsis uuesti 1. a. detsembri tasemele (111-lt 114-ni); läinud aastal samal ajal langes ta seevastu 6 punkti võrra (109-lt 103-ni). Seega olid märtsis põllumajandussaaduste hinnad umbes 11% kõrgemad kui läinud aastal. Kuna peale selle otsustati liiduparlamendi poolt pikendada juurdemakse piima- ja piimasaaduste hindade hoidmiseks uue aasta peale servates 1. maist, võib põllumajanduse seisundit pidada märksa paremaks kui läinud aastal samal ajal.

Väliskaubanduse alal tõi möödunud veerandaasta läbikäik vähenemist nii sisse- kui väljaveo arvel, võrreldes 1935. a. Arvud olid:

	sissevedu	väljavedu	läbikäik	sissevõ
	(milj. frangid)			ülekaal
I veerand 1935	293,1	200,0	493,1	93,1
1936	268,5	192,4	460,9	76,1

Šveitsi väliskaubanduspoliitika alal tuleb märkida riikliku toetuse jätkamist eksporttööstusele, milleks liiduparlamendi aprilli sessioonil määrati uut krediiti 10 milj. fr. suuruses. Samal ajal on märgata püüdeid uute turuvõimaluste leidmiseks NSVL-us, milleks märtsi algul asutati Zürichis huvitatud tööstus- ja kaubandusesindajate eritühing ja milleks on korraldamisel ka eraviisiline šveitsi töösturite ja kaupmeeste uurimisreis NSVL-u.

Uue finantskava vastuvõtmine liiduparlamendis jaanuari lõpul parandas märksa riigirahanduse seisundit, võimaldades tasakaalustada ligikaudu käesoleva aasta eelarvet. Üht-

lasi näitavad arvud läinud aasta liidueelarve täitmise kohta puudujäägi kahanemist 96 milj. fr-lt 19 milj. fr-le, mida võimaldasid peamiselt kokkuhoid kulude alal ja tollikõrgendused bensiniilt ning suhkruilt läinud suvel. Liiduvallitsusele teeb muret aga endiselt liiduraudteede seisund, milliste puudujääk näitab veelgi kasvutendentsi, kuna ka möödunud veerandil vähenesid taas nii reisijate kui ka kaubaveotulud võrreldes läinud aastaga, ja suuremal määral, kui oli võimalik koondada kulusid.

Riigirahanduse relatiivse paranemise otseks tulemuseks oli seisundi paranemine rahaturul, mis võimaldas liiduvallitsusel märtsis realiseerida 1935-milj. fr. konversioonilaenu 4%-ga (tegelik tasuvus 4,6%). Tänu rahaturul viimaseil kuul kasvanud likviidsusele vähenes ka eradiskontoprotsent järkjärgult 2,25-le 2,5-lt detsembris. Vastavalt sellele paranes ka obligatsioonide börsindeks 93-lt 95—96-le ja aktsiate kurss 97-lt 109-ni (tööstusaktiivid isegi 163-lt ja 179-ni); sellele tõusule aitas kaasa nähtavasti kavatsatud relativastuse suurendamine, milleks on mõeldud realiseerida laenu 235 milj. fr. suuruses.

Šveitsi frangi seisund kõvenes möödunud veerandil järjekindlalt, kuigi tagasihoidlikult. Kattevara kasvas 1398-lt 10. I 1515 milj. fr-le. 15. IV, katteprotsendi tõustes samal ajal 84,1-lt 89,6-ni. Et frangi positsioon on siiski võrdlemisi heil, näitas viimaseil päevil tekkinud järsk kursikõikumine, mida seletatakse ühelt poolt rahvusvahelise deviiside turu mõjutustega, teisalt viimaseil päevil liikunud kuulduisiga võimalikest komplikatsioonest Saksa-Austria piiril. Näib, et poliitiline pinged Kesk-Euroopas võib tunduvalt mõjutada ka edaspidi seisundit šveitsi rahaturul.

BELGIA.

Belgia litsentsimaks piimasaadusile.

Licence Fee on Milk Products in Belgium.

Kuninga korraldusega alluvad 6. V 1936 Belgiasse sisseveetavad piimasaadused kuni 30. VI 1937 järgnevaile litsentsimaksudele:

piim	Fr. 0.30 liiter
petipiim, vedel	" 0.05 "

värske koor	" 4.00 kg
piim ja koor pulbris või blokkides, suhkrutsisaldav või ilma siia arvatud kooritud ja petipiim pulbris	" 2.00 "
kondentspiim ja -koor, suhkrutsisaldav või ilma	" 0.80 "

TAANI.**Taanis hakatakse seaverest töötlema liimi.***Producing Glue out of Pig-blood.*

Põhja-Jüütimaal 12 tapamaja esindajad pidasid 5. skp. Balborgis koosolekut, kus otsustati asutada uus vabrik mitmesuguste tapamajade kõrvalseaduste, nagu veri- sisikonnad jne., intensiivsemaks kasustamiseks. Need saadused raiskuvad praegu kas üldse või kasustatakse viisil, mis ei anna kuigi palju tulu. Uus vabrik, mis oleks ainus sellesaadne Taanis ja mis läheb maksuma 160 000 170 000 Tkr., asutatakse Norra Sundby's.

Tapamajade konverentsi poolt seletati „Aalborg Amtstidendele“, et eeskätt kavatakse hakata töötlema seaverd. Senini on seaverest valmistatud verejahu, kuid selle madal hind ei tasuvat tööd. Nüüd on leiutatud uus protsess, millega veri töötletakse n. n. verealbuminiks. See on liim, mis on kaugelt parem teistest liimidest ja mida puutööstuses tarvitatakse vineerivalmistamisel. Tarvidus selle liimi järele on suur — ainult Soome vajavat seda 1 600 000 kg aastas. Peale selle tarvitatakse seda ainet ka pabe-

ritööstuses. Taanlased loodavad seaverest teenida 4—5 korda enam kui praegu, mis tähendavat umbes 40 ööri enam sea pealt. Uue vabriku asutajate, 12 Põhja-Jüüti tapamajas tapeti mineval aastal kokku 600 000 siga.

Veri töötletakse tapamajades kõigepealt mittetarduvaks ja saadetakse samal päeval vabrikusse.

Edaspidi kavatakse hakata uues vabrikus töötlema mitmesuguseid näärmeid arstlike preparaatide valmistamiseks (n. n. organoterapeutilised prepar.). Selleks hakatakse kasutama külmpäärmeid, munasarju, mahu ja süda. Kuna taani toormaterjal olevat parim ja ühtlasem maailmas, loodetakse saada eriti kõrgeväärtuslikke saadusi. Sel alal kavatakse asuda uues vabrikus suuremalt tööle alles pärast põhjalikumaid kalkulatatsioonide ja selgitamisi, kus võib uutele saadustele leida turgu.

INGLISE. Inglise väliskaubandus aprillis. — Foreign Trade of Gr. Britain in April.

Inglise väliskaubanduse läbikäik suurenes 1936. a. aprillis võrreldes eelmise aastaga peagu eranditult sisseveo arvel. Sissevedu Inglise suurenes 11%, väljavedu seevastu 1% võrra.

Inglise väliskaubandus oli aprillis ja aasta esimese 4 kuu kestel (1000 £):

	aprill		jaanuar — aprill	
	1936	1935	1936	1935
Sissevedu	66 066	59 872	266 691	237 866
Väljavedu	39 427	38 010	139 488	138 498
Reeksport	5 922	4 203	21 780	18 089

Sisseveo suurenemine Inglise toimus mitte ainult toormaterjalide ja toitainete, vaid ka valmisasaduste sisseveo suurenemise arvel.

Väljavedu jäi stabiilseks peagu kõigil aladel.

Inglise avalik arvamus tunneb tõsist muret briti väliskaubanduse passiivsuse suurenemisest: kaubavahetuse passiivsus oli k. a. esimese 4 kuu kestel £ 126 milj. £ 98 milj. vastu eelmisel aastal. Briti väliskaubanduse passiivsuse suurenemise põhjusiks peetakse: a) sisemaiste ostude ja nõuete suurenemist, b) inglise tööstussaaduste müügihindade tõusu, c) inglise raha suhtelist kallinemist, d) välismaise tööstuse võistlust väljaveo premeerimise teel.

Milliseid samme astuda oma väliskaubanduse tasakaalustamiseks, on Briti valitsusele lähema aja tõsiseks probleemiks.

LÄTI. Karjakasvatuse arenemine Lätis. — Development of Cattle Breeding.

Läti põllutöoministeriumi andmeil tõusis sigade arv Lätis viimase kahe aasta jooksul 530 000 sealt 800 000 seale. Samal ajal

suurenes hobuste arv 370 000-lt 380 000-le. Tunduvalt suurenes ka lammaste arv.

Elusloomade, liha ja
lihasaaduste eksport

Eesti Peekoni Eksportühisus

Estonian Bacon Export Co, Ltd.

Export of Meats

Juhatus: Tallinnas, Pärnu maantee 23.

„Kawe vastas“

Telefonid: juhatus 450-27, kontor 463-63.

PRIIMA

PORTLAND-TSEMENTI

püti-, džuudi- ja paberipakendis.

Kiiresti tarduvat tementi „RAPID“

püti- ja paberipakendis

VALGET PORTLAND-TSEMENTI

pütipakendis

AALBORGI pestud KRIITI

püti- ja džuudipakendis

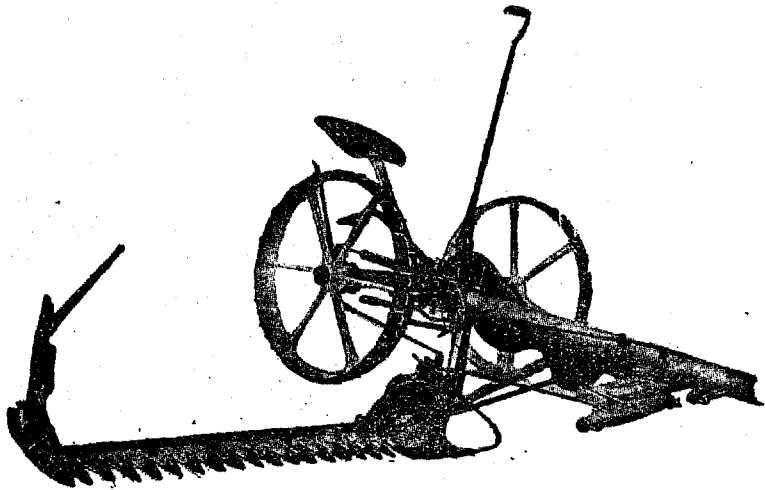
Priima-ilmastikukindlaid

TSEMENT-KATUSEKIVE (punased, mustad ja rohelsed)

EHITUSPAASI, müüb

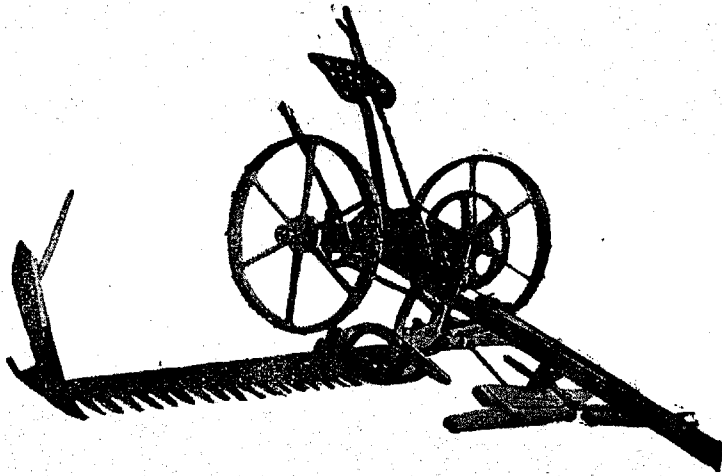
A.-S. TSEMENDIVABRIK

„PORT-KUNDA“

Deeringi õlivanniga rohuniitjad ^{1 ja 2} hobusele

Deeringi rohuniitjad on võitnud rahvusvahelise kuulsuse. Need on ideaalsed töövahendid ja otsitavamad terves maailmas.

Vene rohuniitjad ^{1 ja 2} hobusele.

Ehitatud moodsa is Vene tehaseis parimaist materjalest. Tugev ehitus ja kättesaadav hind on tõstnud Vene rohuniitjad enam-
nüetavamate masinate hulka.

Deeringi ja Vene rohuniitjaid võib kasulikult tarvitada ka viljalõikamiseks lõikeaparaadi külgepanemisel.

Müügil tarvitajate- ja majandusühinguis ning teistes põllutöömashinate kauplustes.

S u u r m ü ü k ETK-s.